

Nieuwsbrief

In dit nummer

Column	1
MZK-kunstkalender	1
China Forum	2
Uit het werk	2
Uit de raad	3
TussenRuimte	3
MZKalender 2010	3
Belangrijke bijeenkomsten	4
Recente boeken	4

MissieZendingskalender

2010/ KUNSTKALENDER

Meer informatie op pagina 3

Column: 100 jaar Edinburgh – So what?

Drs. Wilbert van Saane—Stafmedewerker

100 jaar Edinburgh – So what?

Wij maken ons als NZR op om het eeuwfeest van de wereldzendingconferentie van Edinburgh 1910 te vieren. Als ik vrienden of familieleden hierover verteld, dan zie ik wazige blikken in de ogen en merk ik dat veel mensen denken: *So what?*

Een eeuwfeest past misschien ook wel bij het beeld dat veel mensen van zending hebben: iets ouds en stoffigs, iets van het verleden zonder actualiteit en realiteit. Maar ook zendingmensen zelf zouden kunnen denken: 100 jaar wereldzendingconferentie: *so what?* Waarom zouden we tijd verspillen aan het organiseren van conferenties over een conferentie? Waarom zouden we ons verliezen in een grijs verleden als er zoveel nood is te lenigen in het heden? Is het niet beter de hand aan de ploeg te slaan?

Toch geloof ik dat Edinburgh 2010 een kans biedt. Het is een moment om een kilometerpaaltje in de grond te slaan dat ons helpt onszelf en onze taak te begrijpen. Deze viering helpt ons om iets te zien van het grote plan, het wijdse kader waar de zending in staat.

Missiologen van over de hele wereld hebben het unieke van deze gelegenheid aanvoeld en zich gebogen over de vraag: Wat is zending vandaag in vergelijking met 100 jaar geleden? Er zijn dingen scherp geworden, zoals de nieuwe verhoudingen in de wereldkerk. Edinburgh 2010 zal een totaal andere conferentie zijn dan Edinburgh 1910. Deze bijeenkomst zal niet gedomineerd door blanke, protestantse, westerse mannen van middelbare leeftijd die plannen hoe de niet-christelijke wereld te bereiken. Het gesprek zal gevoerd worden door mannen en vrouwen uit de hele wereld en uit allerlei kerken, die uitwisselen op welke manier zij het Evangelie gestalte geven in hun culturen. Zij zullen zich afvragen hoe wij kunnen samenwerken en elkaar aanvullen omwille van de verkondiging van het Koninkrijk.

Zo gezien is Edinburgh 2010 een moment om de wonderen die God heeft gedaan in en door de wereldkerk te gedenken. Het is een kans om te zien waar we staan in het licht van de kerk- en zendingsgeschiedenis, in het licht van het Rijk Gods.

De bedenkingen over de realiteitszin van de zending zijn daarmee niet beantwoord. Die kunnen ook niet door een conferentie worden beantwoord. Alleen de missionaire praxis van christenen over de hele wereld kan de scepsis wegnemen.

John Mott, de drijvende kracht achter Edinburgh 1910, was zich diep bewust van het relatieve van een vierende conferentie. In de slotrede die ook vandaag nog inspireert gaat hij in op juist die vraag: *So what?*

Volgens Mott is er nu *reality*, realiteitszin, nodig omdat wij in het voetspoor van Christus niet alleen hoorders maar ook daders van het Woord moeten zijn. Mott was zich bewust dat Edinburgh 1910 een weergaloos inzicht en overzicht had geboden van wereldkerk en wereldzending. Toch benadrukt hij dat deze kennis ijdel blijft als er nu geen actie op volgt. 'There is something subtly and alarmingly dangerous in acquiring any knowledge of the needs of man and the design and desires of our Saviour, if these convictions and feelings do not escape in genuine action.' Mott brengt zijn vraag heel dichtbij het leven van zijn hoorders en roept een ieder op zich in het licht van wereldzending af te vragen: 'Is my life placed where it will count most in this unprecedented situation?'

Het zal er tijdens alle vieringen en conferenties rondom Edinburgh 2010 om gaan om deze realiteitszin niet uit het oog te verliezen, maar deze opnieuw inhoud te geven met het oog op de missionaire uitdagingen waarvoor de wereldkerk zich vandaag geplaatst ziet.

China Forum

Op vrijdag 27 november hebben de EZA en de NZR weer een bijeenkomst in het kader van het China Forum belegd. Deze bijeenkomst viel deze keer samen met het kernonderwerp van de NZR raadsvergadering. Het thema was 'Chinese christelijke gemeenschappen in Nederland: Een theologische en praktische verkenning'.

Dr. Dorottya Nagy van het Max Planck Institute for the Study of Religious and Ethnic Diversity (Göttingen) leidde het thema in met een kort historisch overzicht van de migratie van Chinezen naar Nederland en vandaaruit gaf zij een praktisch-theologische beschouwing op de plaats van de Chinese kerk in het Nederlandse christendom.

[Lees meer op de website](#)

Uit het werk

Consultatieronde en beleidsvorming

De consultatieronde langs alle bij de NZR aangesloten kerken en organisaties is zo goed als afgesloten. Wij kijken terug op een reeks inspirerende bezoeken. Een van de rode lijnen door de consultatieronde heen is de vraag: wat is zending vandaag, in een tijd van globalisering, migratie?

Op basis van de verslaglegging van de consultatieronde zal het bestuur de beleidslijnen voor de jaren 2010-2012 formuleren. In de raadsvergadering van januari 2010 zal het beleid besproken worden.

"We moeten anders in het leven gaan staan als we voortgang willen boeken op het gebied van duurzaamheid."

Sir John Houghton in Tussen-Ruimte 2009/3 over klimaatverandering

Mission Today Project

Wat is zending in de 21^e eeuw? Wat zie je als de missionaire bewegingen van Afrika, Latijns Amerika en Europa vergelijkt? Hoe beleven christenen zending in hun omgeving, hun stad, hun dagelijkse leven?

In de aanloop naar de viering van honderd jaar wereldzendingconferentie Edinburgh 1910 doet de NZR mee aan het project *Mission Today* van de World Alliance of Reformed Churches (WARC). Vanuit Argentinië, Kameroen en Nederland participeren kerken en christenen uit verschillende steden en streken. Zij vergelijken hun zendingvisie en zendingpraktijk, om zo scherp te krijgen wat zending vandaag is. De resultaten worden door Jet den Hollander (WARC) verzameld en ingebracht in de internationale viering Edinburgh 2010. In *TussenRuimte* 3/1 (maart 2010) zal van dit project uitgebreid verslag gedaan worden.

Uitwisselingsprojecten

In de afgelopen maanden hebben de directeur en de stafmedewerker zich beiden actief ingezet voor uitwisselingsprogramma's. Wout van Laar begeleidde een uitwisseling tussen Chileense Pentecostale en Nederlandse Protestantse voorgangers. Deze *intercambio* staat in het teken van de viering van 100 jaar Chileens Pentecostalisme, en vindt plaats in een tijd van toenadering tussen Pinkstergemeenten en traditionele Protestantse kerken. Wilbert van Saane gaf leiding aan een jongerenuitwisseling tussen Protestantse jongeren uit Syrië en Nederland. Deze uitwisseling, vanuit GZB/Morgenlandzending, beoogt een leerproces, wederzijdse bemoediging en ondersteuning, en enthousiasmering van jongeren voor zending wereldwijd.

In een tijd van globalisering helpen missionaire en oecumenische contacten tussen christenen uit verschillende culturen ons samen uitdrukking te geven aan de zendingsopdracht.

Intercultureel bijbellezen

De afgelopen jaren (2007-2009) heeft de NZR in opdracht van de Protestantse Kerk in Nederland groepen christenen uit Amsterdam rondom de Bijbel bijeen gebracht. *See You in the Bible*: zo heet het project. Erika Feenstra en Bertie Boersma hebben de contacten gecoördineerd en de bijbelstudie avonden geleid. Vele groepen leerden mede-christenen met een andere cultuur uit dezelfde stad kennen. Door samen verhalen te lezen en interpretaties te delen kregen ze nieuw zicht op de Bijbel en op de Wereldkerk.

Er is in samenwerking met het Nederlands Bijbelgenootschap en Professor Hans de Wit (Vrije Universiteit) een handboek in voorbereiding dat allerlei noodzakelijke informatie bevat voor groepen die ook een traject van intercultureel bijbellezen in willen gaan. Het boek komt naar verwachting uit in het voorjaar van 2010 en zal op het eindsymposium van *See You in the Bible* worden gepresenteerd. Zie ook de website: www.seeyouinthebible.nl

Uit de raad

HIV/Aids in Afrika

'Langzaam maar zeker ontdekken christenen in Afrika dat doordachte studie van de Bijbel en theologie kracht geeft voor genezing, vrede en de volheid van het leven, in een continent dat zo geteisterd is door dodelijke oorlogen, geweld, ontworteling van volken, armoede en ziekte.' Dr. Nyambura Njoroge vertelde tijdens de raadsvergadering van september het over het belang van een theologische en bijbelse visie op hiv en aids. Het lezen van de Bijbel is een belangrijke weg voor Afrikaanse mannen en vrouwen om met Aids te leren omgaan en om de samenleving zo te veranderen dat de ziekte wordt teruggedrongen. Het gaat er om dat mensen hun door God gegeven waardigheid terug vinden, en als wij onszelf herkennen in de personen uit de Bijbel gebeurt dat.

Adriaan van Klinken, die aan de Universiteit van Utrecht werkt aan een promotie onderzoek over masculiniteit en aids, beklemtoonde dat hiv/aids een zorg moet zijn die in het hart van iedere gemeente leeft. Als het lichaam van Christus werkelijk aids heeft, dan moet het ons aan het hart gaan en moeten wij groeien in solidariteit.

Zie: www.zendingsraad.nl voor de integrale teksten van de lezingen en een verslag, en tevens een interview met een Nederlandse zendeling die werkt in aids-preventie in Soedan.

NZR Raadsvergaderingen in de eerste helft van 2010

Op basis van de consultatieronde is het bestuur van de NZR bezig met de ontwikkeling van het beleid voor de jaren 2010-2012. In de NZR raadsvergadering van 22 januari zal het bestuur een beleidsvoorstel aan de raad voorleggen. Tijdens deze raadsvergadering zal er volop ruimte zijn om samen de prioriteiten van de NZR voor de komende jaren te bespreken. Er zal ook een missioloog of missiologe van buiten de kring van de raad worden uitgenodigd om het proces te sturen en om kritisch mee te denken in het proces van beleidsvorming. Deze vergadering is dus een belangrijke schakel in de koersbepaling van de NZR voor de komende tijd.

In maart, aan de vooravond van de viering van honderd jaar wereldzendingconferentie, zal de vergadering aan deze herdenking gewijd zijn. Rev. Dr. Jacques Mathey (Commission on World Mission and Evangelism van de Wereldraad van Kerken), die nauw betrokken is bij de voorbereidingen van de viering in Edinburgh, is de spreker tijdens deze vergadering. Hij zal terugblikken op een eeuw samenwerking in zending en perspectieven schetsen voor zending in de 21^e eeuw.

"Recovering our God-given dignity is the beginning of transformation and life in its fullness."

Nyambura Njoroge, hiv/aids consultant van de Wereldraad van Kerken, tijdens de raadsvergadering op 25 november 2009

Recente nummers van TussenRuimte

In het derde nummer van TR, getiteld "de bomen groeien tot in de hemel" wordt met het oog op de komende VN klimaatconferentie in Kopenhagen aandacht gevraagd voor religie en duurzaam klimaat. Duurzaam klimaat overstijgt lokale en landsgrenzen. Het is met recht een wereldprobleem, en iedereen heeft met 'klimaat' te maken. Maar ook bij dit thema blijkt dat de lasten en lusten van het klimaat niet gelijkmatig en niet rechtvaardig verdeeld zijn. Er zijn bijdragen van onder andere Gert de Gans, Jean-Blaise Kenmogne en Bram van de Beek.

In TR 2/4 is getiteld "Als het lichaam van Christus aids heeft". Afrikaanse theologen hebben dit indringende beeld toegepast op hun eigen situatie. Daarmee drukken zij de urgentie van de aidsepidemie voor de kerk en de wereld uit. Bijdragen van o.a. Arnau van Wyngaard, Adriaan van Klinken en Love-more Togarasei.

www.tussenruimte.com

MissieZendingskalender 2010/ kunstkalender

De Missie-Zendingskalender 2010 bestaat uit prachtige schilderijen van de Indiase Kunstenaar Jyoti Sahi. De uitgevers van de kalender willen de mooie platen onder de aandacht van een breed publiek brengen. Daarom is besloten dit jaar een kunstkalender te introduceren met dezelfde platen maar op groot formaat (40 x 45) en met een minder prominent calendarium.

Prijs: € 19,50 incl. verzendkosten. De reguliere Missie-Zendingskalender 2010 is te koop voor € 6,50 excl. € 3,25 verzendkosten. Telefonisch of via E-mail te bestellen bij de Nederlands Zendingraad tel (020) 8801760, E-mail: kalender@zendingsraad.nl www.missiezendingskalender.nl

Nederlandse Zendingsraad
Joseph Haydnlaan 2a
3533 AE Utrecht
Postbus 8092
3503 RB Utrecht

030 8801760
nzs@zendingsraad.nl
www.zendingsraad.nl

Kantoortijden:
's maandags tot en met vrijdag
van 9.00 tot 16.30 uur

Colofon:
Redactie: Wout van Laar, Wilbert
van Saane, Marion Popkema en Ada
Miellet

Belangrijke bijeenkomsten 2010

22 jan — nzs raadsvergadering
26 mrt — nzs raadsvergadering
22 mei — viering 100 jaar we-
reldzendingsconferentie tijdens
Opwekking 2010
10-11 juni — Zendingsconferen-
tie Edinburgh 1910-2010
24 sept — nzs raadsvergadering
26 nov — nzs raadsvergadering

Recente boeken over zending en missiologie

Paulien Matze – *Portretten uit Bolivia: Levensverhalen die inspireren*

Ds. Paulien Matze werkte vier jaar namens Kerk in Actie als docent in Bolivia. Ze tekende er twintig levensverhalen op en bundelde die tot een 'modern zendingsboek'. Caroline van der Sterre maakte prachtige bijbehorende foto's. De verhalen en de foto's vormen samen portretten die de fysieke en geestelijke kracht, het doorzettingsvermogen en optimisme tonen van mensen in het armste land van Zuid-Amerika. Te bestellen via

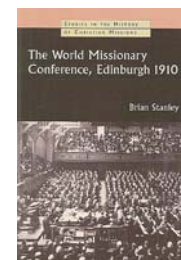
www.kerkinactie.nl

Zie ook een artikel in het Nederlands Dagblad over dit boek: <http://www.nd.nl/artikelen/2009/november/10/geloof-als-boliviaans-dagelijks-brood>

Brian Stanley – *The World Missionary Conference: Edinburgh, 1910*

Bij Eerdmans verscheen dit jaar een must-read voor ieder die zich wil verdiepen in de geschiedenis van de Wereldzendingsconferentie. *No-blesse oblige*: Brian Stanley is Professor of World Christianity aan de Universiteit van Edinburgh. Hij beschrijft het voortraject, de deliberaties van de verschillende commissies en het blijvende erfgoed van Edinburgh 1910. Hoofdstuk 5 gaat in detail in op de stem van de niet-westerse kerken tijdens de conferentie. Voor het Edinburgh-jaar en met het oog op missionaire samenwerking en partnerschap in de toekomst is dit een belangrijk werk.

Jaap Breetvelt – *Theological Responses to the HIV and Aids Pandemic*

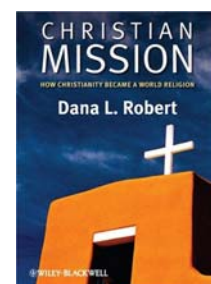
Jaap Breetvelt deed voor Kerk in Actie onderzoek naar de theologische respons van de kerken op HIV en Aids. Dit boek biedt de neerslag van zijn bevindingen. Breetvelt heeft een hart voor de kerk van Afrika en in het bijzonder voor theologisch onderwijs. Dit werk leent zich dan ook uitstekend voor gebruik in kerkelijke onderwijs situaties. De theologische reflectie in dit boek is open naar de context en neemt de traditionele Afrikaanse religies en de islam volop in ogenschouw. Breetvelt tekent stippelijntjes voor verdere theologische bezinning. Het boek bevat ook een mooi hoofdstuk van de hand van Adriaan van Klinken over masculiniteit en Aids, een onderwerp dat ook aan de orde kwam tijdens de NZR vergadering in september. Zie voor een verslag van deze vergadering: www.zendingsraad.nl

Dana L. Robert – *Christian Mission: How Christianity Became a World Religion*

Dana Lee Robert is hoogleraar missiologie aan Boston University. Zij heeft de eer de internationale viering in Edinburgh, juni 2010, te mogen openen met een toespraak. *Christian Mission* bewijst dat het geen toeval is dat zij hiervoor is gevraagd. Het boek bevat een korte, toegankelijke inleiding in de zendingsgeschiedenis. In ongeveer tachtig pagina's beschrijft Robert in vogelvlucht de zendingsgeschiedenis, met bijzondere aandacht voor momenten waarop het evangelie culturele grenzen overschreed.

Het tweede deel van het boek behandelt drie voorname missiologische onderwerpen: zending en politiek, de rol van vrouwen in de zending en de manier waarop zendelingen een brugfunctie vervullen tussen verschillende culturen. Telkens weer benadrukt Robert dat de christelijke zendingsbeweging veel meer is dan haar stereotypering als een westerse, koloniale, mannelijke inbreuk en uitbuiting van andere culturen: vaak is zending eerder het tegendeel hiervan geweest.

Ernst Conradie – *The Church and Climate Change*

Onder de veelzeggende naam *Signs of the Times series* geeft Cluster Publications uit Pietermaritzburg een aantal boeken uit die ingaan op actuele onderwerpen in het licht van het christelijk geloof. Het eerste deel van de serie gaat over de kerk en klimaatverandering. Dit boek biedt een uitstekende inleiding in de problematiek. Ernst Conradie, systematisch theoloog aan de University of Western Cape, schetst omzichtig een theologie van consumptie. Hij legt uit hoe elementen uit het christelijke leven als gebed, schuldbelijdenis en zondagsrust en het geven van tienden allemaal een directe relatie hebben met ons consumptiepatroon.

Het boek is een pleidooi voor bekering, voordat het te laat is. Dit boek zou verplichte literatuur ter voorbereiding op de klimaatconferentie moeten zijn! Voor een uitgebreidere bespreking, zie: *TussenRuimte* 2009/3 De bomen groeien tot in de hemel.

